

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF 1885
1897—1932.

1935 Péntek, 1935. június 28.
142. szám.

Viták Goga körül

Érdekes vita indult a romániai és a magyarországi napilapokban Octavian Goga volt belügyminiszter, a „Tara Noastra” című napilap főszerkesztője, az ismert költő és műfordító személye körül. Valaki ugyanis felvetette az eszmét, hogy Ady és Madách kiváló román fordítóját tagjai sorába kellene beválassza a magyarországi irodalmi élet nagytekintélyű testülete, a Kisfaludy-Társaság. Nyilván annak félhivatalos elismeréseként, hogy Goga, a művész, jelentékeny alkotásokkal járult hozzá, hogy a román olvasóközönség megismerhesse és megszerethesse a magyar irodalom legkiválóbb reprezentánsait.

A felvetett eszmét követőleg Radó Antal, az ismertnevű és nagytekintélyű magyarországi műfordító, a fenti Társaság vezetője, vezércikket írt az egyik magyarországi napilapban a tervről. Cikkében Radó Antal dr. annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy bár Goga, az író és műfordító valóban megérdemelheti a magyarországi irodalmi körök kifejezett elismerését: ám ennek az udvariassági gesztusnak utját kell, hogy állja az a tény, hogy Goga, mint politikus, magyarellenos politikájával nem alkalmas erre a megtiszteltetésre. Radó Antal cikkét követően a magyar irodalmi élet egy másik nagytehetségű vezetője, Zilahy Lajos szólalt meg egy ugyancsak előkelő, másik magyarországi napilap hasábjain és cikkében Goga mellett sorakoztatott fel érveket. Kifejtette, hogy mennyire szükséges ma az egymás mellett élő népek kulturális kapcsolatának kimélyítése, melynek csak árthatnak „a mérges vezércikkek”, amelyek könnyíthetnek a magyar írók, de érdemben nem használhatnak. Goga, a romániség nemzeti költője, — írja, — „aligha fújhat egy követ velünk, mint nemzeti politikus, de találkozhat velünk, mint költő. Más kérdés azonban, hogy a mai külpolitikai viszonyok mellett elérkezett-e már az ideje annak, hogy Gogát beválasszák a Kisfaludy-Társaságba. El tudom képzelni, hogy tulzódó román részről emiatt támadások érnék.”

Radó Antal azt írja, hogy „lehetetlen elképzelni, hogy akármilyen magyar irodalmi társaság tagjai sorába akarná iktatni azt az embert, aki az erdélyi magyarság üldözésében annyira megy, hogy lapjában, a Tara Noastrában még ezelőtt két hónappal is azt közölte, hogy „az erdélyi románokat törvénnyel kellene eltüntetni a magyar beszédétől, viszont a magyarokat törvénnyel szeretné kényszeríteni, hogy csak románul beszéljenek”. Zilahy feltételezi, hogy két Goga van: „az egyik Madách nyelvbe merül el íróasztala mellett, a másik pedig törvényt sürget a műfordító Goga ellen, aki magyarul mert beszélni”. Zilahy Goga mellett, Radó Goga ellen szavazna tehát, ha döntésre kerülhetne a sor a Kisfaludy-Társaságban.

Speciális élvezetet nyújt számunkra a fenti vita, mely oly magasröptűen szarnyalt oly kérdések fölött, melyeket mi megszoktuk napilapjainkunknak tekinteni. Sem a Pen-club magyarországi elnöki székéből, sem az író és publicista elefántcsonttornyából nem nézhet-

Kinos helyzetbe jutott Anglia az olasz-abesszin viszály miatt

Nehéz probléma előtt áll a Népszövetség is — Fiaszóval végzettek Anglia békeítési kísérletei

Augusztusra várják a keletafrikai háború kitörését

Eden angol megbízott Mussolinivel folytatott római megbeszélései a keletafrikai kérdéssel kapcsolatban nem vezettek eredményre. A Reuter-ügynökség levelezője szerint Mussolini közölte Edennel, hogy Olaszország a következőket kívánja biztosítani a maga részére Abessziniával szemben.

1. Azt a jogot, hogy Abessziniában utakat, vasutakat és hidakat építhessen, továbbá iskolákat állíthasson fel.
2. Az olasz gyarmatok békés birtoklásának a jogát.
3. Kedvező befolyást érvényesíthessen Abessziniában polgárosítása érdekében.

Az olasz hivatalos körök értesülése szerint Eden nem tett Mussolininek semmiféle határozott javaslatot az abesszin vita elintézésére, jóllehet az angol kormány felhatalmazta bizonyos javaslatok tételére. Mussolini nyilatkozata után azonban Eden belátta, hogy Olaszország nem fogad el semmiféle részleges elintézt. A Daily Telegraph szerint

Olaszország népféleslegét akarja Abessziniába telepíteni.

Az angol lapok bizonyosra veszik, hogy az olasz kormány megvárja a hágai döntőbírószag tárgyalását, azután demarszt intéz a Népszövetséghez, amelyben hangsúlyozza, hogy Abesszinia nem tehet eleget vállalt kötelezettségének a mikor a rabizolgaságot fenntartotta.

tük ezideig ezeket a kérdéseket, s most kissé groteszken, kissé bosszantóan fensőbbségesen hat az a magasröptű madártávtlat, melyből a mi napiproblémáinkat megvitatják. A kulturális közeledések gyakorlati szempontjairól csak a tegnapi tartott ténybeli előadást a cluji hadbírószag tárgyalótermben dr. Vaida-Voevod Alexandru, melynek frappáns fináléjaként egy magyar író bevonult a fogházba és tudunk más „hidverőkről” is, akiknek tevékenységét a gyakorlatban a fogházbüntetésen kívül foglalkozásvesztéssel honorálták az illetékes körök. Amennyire más hely az írói elefántcsonttorony, mint a hadbírószag cella, olyannyira más az: cikkekben mérni fel egy-egy szellemi mozgalom létjogosultságát a képes folyóiratok hasábjairól, vagy a véresen valóságos életből, melyben éppugy ott szerepel Goga Madáchfordítása, mint a Tara Noastra-ja. Azt hiszi tán Radó Antal, hogy Goga olcsó nacionalizmusa és demagógiája többet árthat az ittlévő magyarságnak, mint azoké a politikusoké, akik legalább is ugyanugy ismerik és bensőleg értékelik népi tulajdonságainkat, mint Goga, — és

Anglia kétségkívül nehéz helyzetbe került. Ha a Népszövetség augusztusban tárgyalni kezdi Abesszinia Olaszországgal szembeni beadványát, akkor kitör a háború. Amennyiben Anglia Abesszinia mellé áll, akkor Olaszország háragját vonja magára, ha viszont Olaszország mellett foglal állást, elveszti abessziniai befolyását és meghiúsulnak tervei a Tana tó vidékén létesítendő nagy duzzasztógátakra vonatkozóan. Különben az olasz lapok most már elkerülhetetlennek tartják a háborút. A londoni Times valószínűre veszi, hogy Olaszország már augusztusban megkezdje a hadműveleteket. Ez az akció a lap szerint súlyos következményekkel járhat Középeurópára is, mert Mussolini nem vállalhatja egy hosszú gyarmati háború lehetőségét, anélkül, hogy Németország részéről biztosítékokat ne kapna arra, hogy Középeurópában tartózkodik minden akciótól.

Az addis-abebai olasz követség becsmogolva, utra készen áll már.

Az abesszin kormány — mint Addis Abeból jelentik, — hajlandó az angol kormány által javasolt feltételek nagy részét teljesíteni, hogy Olaszországot a béke fenntartására rábírja. Abesszinia nem ellenzi az olaszok által kívánt gazdasági koncessziók megadását, azzal a kikötéssel, hogy ez nem jelenti az ország füg-

mégis mibennünk állítanak bünbakokat mindenfelé? Vagy annyira naiv lehet-e Zilahy Lajos írói jóhiszeműsége, hogy a költő-Goga Petőfi-, Arany-, Ady- és Madách-fordításait olvasva, azt hiheti a maga himporosan érintetlen tájékozatlanságában, hogy a Tara Noastra és a többi politikai tulzódó napilap diákolvasói más lélekkel nézik a magyarságot, mint amilyent a napipolitika széltoló stratégái történetesen sugallnak? „Az ember tragédiájának” jelenetei a legszebb nyelvvel sem bonthatják ki szemek előtt a mai kisebbségi sorstragédiát, mint ahogyan nem látják annak az utnak politikai tragikumát sem, amelyhez Goga még nem, de Vaida-Voevod máris elérkezett. Ugy rémlik, mintha Ariust és Athanasiust hallanánk újra a „homousion-homousion”-ról, — holott Octavian Goga az egész ittlévő magyarság számára: a szereplés-vágy művésze ő vagy a költészetben, mint a politikában, aki tehetségét könnyelműen kockázza el azokon a politikai gyűléseken, amelyeknek színpadi deszkáin ő ágál Madách örök emberi hősei helyett. (J.)

„**Ferr a katlan...**“

Bratianu Gheorghe rejtélyes nyilatkozata pártjának kisebbségi politikájáról

Ujabb meglepetéseket készítenek elő a kisebbségek számára. — Miképpen képzel a kitiünő professzor a kisebbségek csoportosítását — lojaltságtól szempontból...?

Osztre halasztották az alkotmányreform módosítását

Bratianu Dinu és Tatarescu minisztereinek nyilatkozatai foglalkoztatják az ország politikai közvéleményét az alkotmányreform-tervekkel kapcsolatosan. Nyílt titok ugyanis, hogy Bratianu Dinu, a kormánypárt elnöke és Bratianu Gheorghe, a disszidens liberálisok elnöke, ugyis mint I. C. Bratianu természetes lezármazottja, közös fronttömörülést készítenek elő az alkotmányreformot pártoló törekvésekkel szemben, mint ahogy arról is tudunk, hogy Bratianu Dinu a Tatarescu-kormány távoztása esetére Georghenek kívánja felajánlani a kormányelnökséget a párt képviselőjében. Ezért ad kétszeres érdekességet Bratianu Gheorghe lentebb következő nyilatkozatának az a tény, hogy ebben a nyilatkozatban Bratianu Gheorghe, kinek hangját eddig — indokolt óvatossága miatt, keveset hallhattuk, — jövendő kisebbségpolitikájáról adott egyes sejtéseket...

Ime a nyilatkozat:

— Mi mindenekelőtt különbséget teszünk a régen megtelepedett és a háboru után az országba került kisebbségek között — mondotta Gheorghe Bratianu. — Ez utóbbiak számát sokalljuk. Programmunk értelmében revideálni fogjuk a trianoni békeszerződés óta megadott

Bratianu Dinu és Tatarescu nyilatkozata a minisztertanács előtt

Itt említjük meg, hogy Bratianu Dinu és Tatarescu minisztereinek majdnem egyidőben történt nyilatkozata közötti ellentétek foglalkoztatják a politikai köröket. A nyilatkozatok ellentétes álláspontját késő este minisztertanács tárgyalta, amely megállapította, hogy a kormány a pártelnök bizalmát nem élvezzi. Ez okból valamennyi miniszter Dinu Bratianu lakására ment, jelentkeztek a pártelnöknel és kérték, hogy

revideálja az álláspontját, vagy adjon utasítást arra, hogy a kormány beadja lemondását.

A Dinu Bratianu lakásán hajnalig tartó tanácskozásokról semmi sem szivárgott ki, úgyhogy reggeli bucaresti-i lapok is csak kombinációkra szorítkoznak.

Mint mondják, a megbeszélés során a minisztereinek csodálkozásának adott kifejezést a pártelnök tegnapi nyilatkozata fölött. A Dimineata szerint a minisztertanács elhatározta, hogy nem fogadhatja el a jövőben a pártelnöknek a kormány munkáját megakadályozó tevékenységét és tisztázni akarja a helyzetet, hogy a kormány nyugodtan folytathassa munkáját. A lap szerint a kormány valamennyi tagja meglepetéssel vette tudomásul a pártelnök akcióját és kijelentették, hogy Tatarescut minden erejükkel támogatják és vele szolidárisak.

Érdekes, hogy az elmúlt héten Constantinescu Tancred politikai teát adott, amelyen résztvett Bratianu Dinu, Bratianu Gheorghe és a pártelnök néhány törhetetlen hive. Ezen a magánértekezleten elhatározták, hogy Bratianu Dinu hiveinek tevékenységi programja a következő irányú lesz:

1. Az alkotmány jelenlegi formájának megőrzése.

2. A kormány azonnali eltávolítása és a nemzeti liberálist párt rekonstruálása a georgistákkal történő egyesülés révén. Ebben az esetben Bratianu Gheorghet ama jogokkal kell felruházni, amik őt, mint az elhunyt pártelnök: I. C. Bratianu fiát megilletik.

A reggeli bucaresti-i lapok szerint ez a határozat eredményezte a két Bratianu isme-

összes homosításokat. Ez érdekében áll azoknak a kisebbségeknek is, — magyarázza, mintegy bátorítólag — akik már generációk óta ennek az országnak a földjén élnek és érdekeivel, aspirációival azonosították magukat.

— A csatolt területeken élő kisebbségek is ebbe a kategóriába tartoznak?

— Természetesen. Az állampolitikában megkülönböztetést fogunk tenni az ország törekvéseivel teljesen azonosuló és a... nem teljesen azonosuló kisebbségek között.

— Hogy érti ezt elnök ur? Lesznek lojális és nemlojális kisebbségek? És mi az a kritérium, amelynek alapján nyugszik ez a megkülönböztetés?

— Engedje meg — hangzik a zavart mosollyal kísért válasz — ezek részletkérdések, a melyekről nem nyilatkozhatom...

— Egy kérdést, elnök ur: ha Ön hatalomra kerülne, módosítaná az alkotmánynak azt az intézkedését, amely formailag egyenjogúságot biztosít a kisebbségek számára?

— Nem. Mi ellene vagyunk az alkotmány módosításának. Ezért és más okokért is, amelyek között első helyen áll az, hogy el akarjuk kerülni a parancsuralom bevezetésének lehetőségét...

retes nyilatkozatait. Bratianu Dinu egyébként újlag nyilatkozott, amelyben megismételte azt a véleményét, hogy az alkotmánymódosítás nagy izgalmat keltene az országban. A kormány egyes tagjai azt a véleményüket fejtették ki, hogy ajánlatos volna a párt vezető tagjaiból egy bizottságot összeállítani, amely el-

Az óriási hőségben ma többen rosszul lettek a nyugdíjfizetési pénztár előtt

Nyugdíjfizetés akadályokkal — Az Aradi Közlöny intervenciójára legközelebb új rendszert vezetnek be a nyugdíjfizetéseknel

A júniusi nyugdíjak kifizetése során, a mely fatális módon, éppen a legnagyobb kánikula idejével esik egybe, ma délelőtt tumultuózus jelenetek játszódtak le a nyugdíjpénztár ajtaja előtt. A nyugdíjasok ugyanis a szűk hivatali folyosón torlódtak össze, ahol az abnorman nagy hőségben órákig kellett várniuk nyugdíjilletményük kifizetésére. A jobbára idős embereket meglepette ez a várakozás, úgyhogy többen rosszul is lettek közöttük.

A nyugdíjasok csoportosan keresték fel szerkesztőségünket, ahol elpanaszolták, hogy a nagy melegben való hosszas várakozás rendkívüli fáradtságos türelempróba számukra és sokan nem bírják ki a korai reggeltől délig való ácsorgást. A sérelmek orvoslása érdekében szerkesztőségünk azonnal az illetékes pénzügyigazgatósági fórumhoz fordult felvilágosításért. Főképpen olyan irányban érdeklődtünk, hogy nem volna-e célszerű más pontosabb időbeosztású módszer mellett végezni el a nyugdíjkiutalás munkáját. Érdeklődésünkre a következő felvilágosításokat kaptuk.

A nyugdíjak kiutalásának lassú és vontatott volta nem a pénzügyigazgatósági szervek hibájából történik. A mai napon három új tisztviselőt állítottunk be a nyugdíjak kifizetéséhez a munka megkönnyítésére, a több száz jelentkező kielégítése azonban időbe kerül. Kétségtelenül a nyugdíjasok is hibásak sok tekintetben. Így például a tegnapi napon, amikor a

Vezérképviselő: Excelsior, Buc., Calea Moșilor, 78j

osztatná az esetleges félreértéseket és a kormány és a párt részéről egységes politikai akciókat kezdene.

Bratianu Dinu ezt az ajánlatot kereken visszautasította, mert — mint mondotta — nem tűr semmilyen gyámkodást.

Ugyanezért kijelentette, hogy a kormány tetteiért a felelősséget a kormányra hárítja.

Dinu Bratianu egyébként délben megbeszélést folytatott Sasu földművelésügyi miniszterrel, akivel megtárgyalta az utóbbi események folytán előállott politikai helyzetet. A liberális pártelnök környezetében rámutat arra, hogy a tegnapi nyilatkozatok eredményeképpen az alkotmányreform kérdését legalább őszig kitolták. A Lupta az elterjedt hírekkel szemben azt állítja, hogy Dinu Bratianu ellene van a Bratianu Gheorghival való kibékülésnek, amint hogy ezt az egész liberális párt ellenzi és senki sem akar hallani Bratianu Gheorghe esetleges elnökségéről.

A Lupta szerint a iasi-i konferenciát nem halasztották el, ellenben nem konferenciáról, hanem megyei gyűlésről van szó, ahol semmiféle elnökváltozás nem lesz. A gyűlésen a minisztereink csak azért vesz részt, hogy Mihalache beszédére válaszoljon.

T. U. V. Z. és A kezdőbetűjű nyugdíjasok illetményeinek kiutalására került volna a sor, alig jelentkezett valaki. A késedelmeskedők nyugdíjkifizetésére természetesen nem került a sor, amikor már egészen más betűket kellett volna elővennünk. Ugyanakkor vannak türelmetlenek, akik az előirt időpontnál korábbi napon jelentek meg.

Végül feltettük a kérdést, hogy nem lehetne-e óránként beosztani az egyes kezdőbetűket, ami elejét venné annak, hogy a nyugdíjasok egész napon át várakozzanak járandóságuk kifizetésére. Kérésünkre komoly formában ígéretet nyertünk arra nézve, hogy a pénzügyigazgatóság a legközelebbi hónap nyugdíjának kifizetésére, kísérletképpen, új rendszert vezet be. Ennek megfelelően az egyes kezdőbetűket órákra fogják beosztani, úgyhogy minden órában egy másik betűvel kezdődő nyugdíjcsoporthoz kapja meg illetményét. Amennyiben ez a rendszer beválik, úgy ezt fogják véglegesíteni.

Ugyanakkor, amikor örömmel regisztráljuk intervencióknak ezt a kétségtelen eredményét, értesítjük az érdekelt nyugdíjasokat, hogy a mostani nyugdíjkifizetés még az eddigi szisztéma mellett folyik. Vagyis ma a B, C, D, E és F betűk voltak soron, míg június 28-án a G, H, I, J és K, július 1-én az L, M, N, július 2-án pedig az O, P, R és S kezdőbetűk kerülnek kifizetésre.

Látogatás a kihült pokolban

Beszélgetés Lukachich altábornaggal
a doberdói kirándulásról
és kihallgatásáról a pápánál és Mussolininál

Budapestről jelentik: A NyUKOSz Knézych-uccai székházának elnöki szobájával szemben ülök a béke és a háboru nagy katonájával, báró Lukachich Géza altábornaggal, a Nyugdíjas Katonatisztek Országos Szövetségének elnökével.

A napokban érkezett meg Olaszországból, ahová 15 tagú tiszti küldöttséget vezetett, felkereste a véráztatta nagy harcok színhelyeit, Sveta Catarinát, Monte Gabriélet, Monte San Michelet és a

többi csatamezőből sziklatemetővé vált köreget.

Most husz éve, hogy az olaszok hadat üzentek az osztrák-magyar monarchiának. Ennek az évfordulója alkalmából kereste fel a 20. honvéd gyaloghadosztály parancsnoka tisztjeinek kíséretében a Doberdót, ahol annyi derék magyar és olasz katona vére áztatta a sárga sziklavilágot.

Báró Lukachichot és tisztársait a pápa és Mussolini is külön kihallgatáson fogadta.

Erről beszélgetünk.

Mit éreztem?

— Kegyelmes úram, ön, aki két évig harcolt a Doberdó poklában, mit érzett, amikor most viszontlátta azt a szomorú helyet?

Lukachich altábornagy hófehérbajuszos, pirospszgás arca elérzékenyül.

— Mit éreztem? Ugy éreztem magam, mintha a gyermek ötven év után kerül vissza a szülői házhoz. Még áprilisban közöltem Colonna herceggel, a budapesti olasz követel tervemet, hogy az olasz hadüzenet évfordulóján magyar tisztküldöttséget akarok vezetni a Monte San Michelere, hogy ott egy olasz tisztküldöttséggel találkozunk s megpecsételjük a két nemzet barátságát. Colonna herceg nem sokára értesített, hogy a tervet örömmel fogadták Olaszországban s azt is közölték velem, hogy Mussolini is fogad bennünket külön kihallgatáson.

Szörnyü és felemelő emlékek között

— Junius 8-ikán indultunk Triesztbe. Már az állomáson nagy meglepetés várt bennünket, mert Vitto Scimeca, a trieszti hadtestparancsnok tisztküldöttség élén üdvözölt bennünket. Másnap autókban bejártuk a legnevezetesebb harctereteket, a San Michelet, a Sveta Catarinát, a Monte Gabriélet.

— A Monte San Michelen találkoztunk azokkal az olasz tisztekkel, akik a háboru alatt a szembenálló olasz csapatok tisztjei voltak. A hegy tetején felállított emlékművet megkoszoroztuk, amelyet még a háboru alatt, 1916-ban állítottak fel az olasz és magyar bátorság emlékére. Az emlékművön ez a felírás:

„Ezen a hegycsúcson olaszok és magyarok vitézül harcolva, testvériesültek a halálban, 1915. júliustól 1916. augusztusig“.

— Junius 9-én — folytatta báró Lukachich

Géza — megtekintettük a Valone völgyében, Redipugliában lévő katonasírokat, ahol megkoszoroztuk a hősök emlékeit. Ezeket a katonai temetőket sohasem fogom elfelejteni. Csofálóatos, hogy az olaszok a legszeretőbb gondadal gyűjtik össze egy a maguk, mint az elleneséges halottak csontjait.

Ebben a temetőben körülbelül 30.000 olasz katona fekszik,

de a különböző harctereken elesetteket is ebbe a temetőbe akarják hozni. Szó van arról, hogy még 20.000 elesett olaszt temetnek el Redipugliában. A temető legmagasabb pontján — mondja az altábornak — hatalmas mauzóleum áll. 1927-ben temették ide a Savoyai herceget, aki úgy rendelkezett, hogy katonái között akar pihenni.

— És a magyar katonák?

— Ők a Monte Fogliano-temetőben fekszenek. Körülbelül hétezren.

— A harcterek meglátogatása után, junius 11-én érkezünk Rómába, Tizenkettedikén

fogadta a magyar tiszti küldöttséget a pápa

Öszentsége. Mindnyájunknak kézcsókra nyújtotta kezét, azután a következőket mondotta:

— Mennyire szép és keresztényi cselekedet az, hogy az egykori ellenfelek szembenálló katonák emlékét felkeresik és emléküket megőrzik.

Aztán kegyben elbocsátott bennünket.

— Junius 18-ikán nagy ünnepség keretében megkoszoroztuk a római Ismeretlen Katona emlékét, tábornokok és magasrangú katonatisztek jelenlétében, utána pedig a Palazzo Veneziaába mentünk, ahol

Mussolini fogadott bennünket kihallgatáson.

— Mussolini fehér tábornoki egyenruhá-

Az Arad felett is látott meteor pusztulással fenyegette a Föld egy részét

Az utolsó pillanatban a Föld légbőre izzásba hozta és felrobbantotta a száguldó bolygót

Május vége felé az Aradi Közlöny beszámolt arról, hogy Pecica felett és a megye különböző más vidékein feltűnő nagyságu meteorot figyeltek meg, amely majdnem az egész égboltozatot keresztülhasította és felrobbant. A meteor, amelyről a budapesti csillagászati intézet jelentést adott ki, Aradon is látták és nagyságánál fogva, sokáig foglalkoztatta a közvéleményt. A feltűnő nagyságu égi tűnemény misztikumát most megoldani látszik a cambridgei csillagvizsgáló intézet szenzációs jelentése, amely nem kevesebbről számol be, minthogy

a Földgolyót csak egy pillanat időkiülönbség mentette meg egy végzetes katasztrófától.

Egy rövid másodpercen mult ugyanis, hogy a

ban, állva fogadott bennünket. Hozzámlépett, kezefogtunk, a többi tiszteket bemutattam neki, aztán papirlapról a következő olasz beszédet olvastam fel:

„Május 23-án volt husz éve annak, hogy Olaszország hadat üzent a monarchiának. Az olasz és a magyar katona szembekeült egymással. Azok lettek ellenfelek, akik egy évszázadon keresztül barátok voltak. Ellenfelek lettünk, de sohasem ellenségek. A sors iróniája szembeállította a testvéreket. Én mint a 20. honvédhadosztály parancsnoka, elvezettem tisztjeimet a Monte San Michele tetejére, hogy köszöntsem azokat az olasz bajtársakat, akik szemben állottak velünk. Ezen a részen folytak a legvéresebb harcok. S ezen a helyen olaszok és magyarok álltak egymással szemben. Én parancsnokoltam a magyarok felett és ugyanakkor husz év elmúltával arra kértem az olasz bajtársakat, hogy találkozzunk ott és fogjunk kezét ott, ahol annyi ezernyi halált osztottunk egymásnak“.

— Mussolini meghiátva hallgatott, aztán a beszédem befejeztével hozzámlépett és elkérte azt a papirlapot, amelyről olasz nyelven felolvastam mondanivalómat. Ezután harsány hangon a következőket mondotta:

„Tényleg a sors iróniája állította szembe az olasz és a magyar katonát. Mi, olaszok a monarchiának üzentünk hadat és nem a magyaroknak. A sors iróniája volt tényleg, hogy a két nemzet, akiknek annyi közös történelmi kapcsolatuk van, szembekeült egymással“.

A Duce barátsága

— Itt megemlítette a Duce, hogy az olasz egyesítési harcokban magyar önkéntesek is küzdöttek az olasz egységért. Beszélte Türr tábornokról és a marsalai ezrek között harcoló magyar vitézekekről is. Aztán ezeket mondotta:

— Legyenek türelemmel önök, magyarok! Én mindig az maradok az önök számára, aki voltam, a magyarok barátja.

— Kegyelmes úram, husz év után Ismét hazajött az olasz harctérről. Megváltozott-e a képe a Doberdónak?

— Nem. A San Michelen még látszanak a lövészárkok nyomai. A legkiemelkedőbb pont a Lukachich-kaverna, amelyet nevemről kereszteltek el, még ma is úgy áll, mint husz évvel ezelőtt. Általában ugy van minden, mint volt husz év előtt. Lövészárkok, gránátnyom-máshelyek. Sziklatemetők. Aki husz évvel ezelőtt itt járt, nem tévedne el a Doberdó sziklál között...
Petschauer Attila.

Föld egyik vidékét teljesen pusztá romhalmazzá és lakatlan területté nem változtatta egy óriásmeteorral való összeütközés.

Május 26-ikán a cambridgei csillagvizsgáló intézet rendkívüli sebességgel haladó meteort figyel meg. A meteor, amely nagyságában liliputi bolygónak felelt meg, hihetetlen gyorsasággal száguldott a világűrben, a Föld irányában. A csillagvizsgáló intézet műszerei megállapították, hogy sebessége másodpercenként 18 és fél kilométer. A meteor elérte a Föld légkörét és már-már úgy látszott, hogy a földre ütközik, amelyen bizonyára borzalmas pusztítást végzett volna. Pontosán egy másodpercről volt szó, a meteor mintegy 22 ezer méter magasságban volt, amikor a levegővel való rendkívüli erejű súrlódás következtében izzani kezdett és borzalmas detonációval felrobbant. A robbanás apró szilánkokra szaggatta a meteort és a szilánkok, — mint a cambridgei obszervatórium jelentése mondja — ismeretlen helyen hullottak a földre és kárt nem okoztak.

Ilyenformán most már minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy az a tüzes égi test, amelyet Aradon és a vidéken megfigyelhettünk, a felrobbant óriásmeteor egyik felénkvetődött darabja volt. Azok, akik a meteort látták, tudtukon kívül egy olyan kozmikus dráma utolsó felvonásának voltak a tanúi, amely kis hirtelen, hogy borzalmas katasztrófával nem sűjtotta az arany is ezer bajtól szántó Föld felszínét.

VATA de JOS (Alváca)

kénes és szén-savas högyógyfürdő

Szenzatiós gyógyhatásu: osz, rheuma, köszvény, ischias, lobbosodás, aranyér, visszértágulás és különböző nőbajoknál

Ardeal legolcsóbb gyógyfürdője

vasuti kedvezmény. 50%

Teljes napi pensio: reggeli, ebéd, L. 120

Kittűnő konyha, állandó zene, meleg uszoda, tenns, tánc, kiránduló helyek. — Orvosi ellenőrzés.

Vonatok a fürdőparkjánál állanak meg. Prospektust készséggel küld az IGAZGATÓSÁG.

A magyar ügyvédség tragédiája

bontakozik ki Emil Socor román publicista kimutatásából

Vaida figyelmébe: Ardealban átlagosan három-négyszáz százalékkal emelkedett a román ügyvédek száma a magyar ügyvédekkel szemben

A Vaida-Voevod volt miniszterelnök által megindított szélsőséges „numerus valachicus” mozgalom szeret számadatokra hivatkozni. A mozgalom vezetőinek egyik állandóan hangoztatott és számokkal fűszerezett főprogramja az, amely a kisebbségi ügyvédek állítólagos túlsúlyának akar az országban véget vetni. Az ügyvédi kamarák azóta, amióta Vaida ezt a jelszót beledobta a köztudatba, valóságos darázs-fészékké váltak és Aradtól Basarabiáig, Bucovinától a Cadriliterig az ügyvédtársadalom egy részét rabul ejtette a „numerus proportionalis” igazságnak vélt álma. Kétségtelen, hogy a betű türelmes valami, a szó nemkülönb. A számokkal azonban már más a helyzet. A szám nem hajlítható, nem alakítható, legfeljebb csak hamisítani lehet. A romániai kisebbségi ügyvédek számánál való kapcsolatban is a legkülönbözőbb fantasztikus számok kerültek napvilágra. Lássuk csak, mi a valóságos helyzet a román és a kisebbségi ügyvédtársadalom tizenöt év alatti fejlődésében.

Az „Universul” és a „Tara Noastra” különös szeretettel hivatkoznak az ilfovi ügyvédi kamara számadataira. Ebben a megyében, amely Bucurestit is magában foglalja, kétségtelenül tekintélyes a zsidó ügyvédek száma, ami érthető. Hogy azonban többségben volnának, az az állítás fantazmagória. A sajtó itt 2323 zsidó ügyvédről és 2173 keresztényről tud. Ezzel szemben Emil Socor, a kiváló román publicista cikkében rámutat arra, hogy a valóságban 3783 keresztény ügyvéd mellett, mindössze 1126 zsidó ügyvéd tevékenykedik, tehát csak 28 százalékat jelent.

Ifjokban azonban a legnagyobb a számarány. Nézzük meg a valóságos helyzetet az ország, elsősorban a régi királyság egyéb területein. Az Országos Ügyvédszövetség adataiból kiderül, hogy kilenc régi királyságbeli megye: Gori, Ialomita, Mehedinti, Muscel, Olt, Teleorman, Valcea, Durostor és Vlasca megvék területén a nemkeresztény ügyvédek arányszáma zéró, tehát olyan csekély, hogy százalékban ki sem fejezhető. További tíz megyében az arányszám tíz százalékon alul van és még lasimegye területén, ahol a zsidó lakosság igen nagy arányszámban van jelen, még itt is száz keresztény ügyvéddel szemben csak harmincöt nemkeresztény fejt ki ügyvédi hivatást.

A „numerus valachicus” mozgalom vezetői gyakran hivatkoznak az ardeali és bánági állapotokra, anélkül, hogy az ügyvédség utolsó 15 évének történetét kellőképpen ismernék. Ami bennünket legjobban érdekel, nézzük meg

az aradi ügyvédtársadalom számbeli változásait. Nos,

kiderül, hogy Arad megye területén 1920-tól 1935-ig a román ügyvédek száma 56-ról 123-ra emelkedett, ami több, mint száz százalékos emelkedésnek felel meg.

Ugyanakkor, amikor a keresztény magyar ügyvédek száma 55-ről 38-ra esett le és a zsidó, valamint a német ügyvédek száma is csak jelentéktelen emelkedést mutat. A legjobb, ha táblázatban tekintjük meg az ardeali helyzet változásait az elmúlt 15 év alatt.

	1920-ig			1935-ben		
	Román	Magyar	Német	Román	Magyar	Német
Arad	52	55	5	123	38	11
Bihar	41	84	—	128	39	1
Brasov	24	53	18	70	59	23
Caras	18	6	2	32	3	3
Cluj	17	72	3	168	48	3
Hunedoara	42	29	4	72	24	3
Mures	16	58	2	43	46	7
Satu-Mare	23	32	3	47	37	1
Severin	32	17	6	68	8	2
Timis-Ttal	27	46	20	142	49	60

Socor Emil statisztikája a zsidó ügyvédek nem számítja bele a magyarok számadataiba, de kétségtelen, hogy ez a szám még így is dekenciát mutat föl.

Ezek a számok mindent elmondanak. Ugyanakkor, amikor rávilágítanak a román ügyvédek számának rohamos, többszáz százalékos emelkedésére, ugyanakkor visszatükröződik belőlük a magyar ügyvédtársadalom tragédiája.

Aggasztóan növekszik Aradon a halálozások arányszáma

Félévi statisztika a városi anyakönyvi hivatalban.

A városi anyakönyvi hivatal vezetője, Aurel Vatian anyakönyvvezető csütörtökön fejezte be a város 1935. első félévére vonatkozó statisztikai adatainak összeállítását. A legfigyelemreméltóbb természetesen az összes statisztikai adatok közül a város népességének életére jellemző születések és halálozások aránya, amely összehasonlítva az elmúlt évi, megfelelő adatokkal — őszintén megdöbbentő eltéréseket mutat a jelenlegi év hátrányára.

Amint megállapítható, az elmúlt év első felében az újszülöttek száma 562 volt; ez év első felében mindössze 538. Ezzel szemben 1934. július hó elsejéig meghalt Aradon 590 ember, míg **ez év haláleseteinek száma máris meghaladta a hétszázötvenet.** Kétségtelen, hogy a növekedő drágulás érezhető máris a születések számának csökkenésében, míg a halálozási esetek elszaporodása ugyancsak a gazdasági helyzettel magyarázható, hiszen ez év első felében semmiféle különös járvány nem volt sem a város, sem pedig a megye területén.

Verekedés

a jugoszláv parlamentben

Belgrádból jelentik: A jugoszláv nemzeti párt, tehát a volt kormánypárt tegnap délutáni értekezletén izgalmas jelenetekre került a sor. A kormánnyal szemben tanúsítandó magatartás kérdésében viharos vita folyt le úgy, hogy Jeftics néhány megmaradt híve és az új kormányhoz húzó képviselők ököre mentek egymással. Az egyik képviselő még azzal is fenyegetőzött, hogy meggyilkolja Jefticsét. Acsilovic Velja képviselő javasolta, hogy a volt miniszterelnököt haladéktalanul tartóztassák le, belügyminiszterével Popoviccsal együtt sorozatos törvénysértésekért. Végül dulakodás támadt, aminek csak nagynehezen tudtak véget vetni.

Megkezdődött a nagyarányú kémkedési bűnpör tárgyalása

a bucaresti hadbíróóság előtt. — Hét vádlottja van a bűnpörnek, hat letartóztatásban, egy pedig szökésben. — A vádirat felolvasásával fejt a tárgyalás első napja

Bucurestiből jelentik: Nagy érdeklődés közepette kezdte ma meg a bucaresti-i hadbíróóság Antonescu főhadnagy és hat társa kémkedési bűnpörének tárgyalását. A fő tárgyalás közönségét a hadbíróóság és szigorú ellenőrzés alá vonták. Délelőtt 11 órakor kezdődött meg a tárgyalás, elsőnek a rendkívül sápadt Antonescu főhadnagyt hallgatták ki, aki gyaloagsági tiszt, egyenruhában jelent meg bírái előtt. A személyi adatok felvétele kezdődik, Antonescu után sorban diktálja be a többi vádlott adatait: Putnik mérnök hajózási igazgató,

Mann Sándor egy petroleumtársaság hivatalnok, Golopentza Ilie a M. F. T. R. giurgiui fiókjának pénztárnoka, Bossel György mérnök egy másik petroleumvállalat kémikusa, Oprisan Aristita vasuti hivatalnok. A hetedik vádlott a szökésben levő Agh Géza.

Egyes formalitások elintézése után megkezdődött a 96 oldalas vádirat felolvasása. A 6 vádlottat Magyarország javára végzett kémkedéssel vádolják, az eltávozott Agh Géza is szerepel a vádiratban, az ő ügyében távollétben hirdet ítéletet a bíróság. Részletesen felsorolja a vádirat a kémkedési ügy részleteit, amelyről annakidején beszámoltunk, majd déli egy órakor megszakították a tárgyalást, a melynek folytatását holnapra halasztották.

A CFR nem fizette be a vasutasoktól inkasszált kölcsönkötvény-részleteket

Bucuresti-i lap feltűnéstkeltő leleplezése — A lap szerint a vasúti vezérigazgatóság 141 millió leit tartott vissza jogtalanul

Bucurestiből jelentik: Feltűnéstkeltő leleplezés foglalkoztatja a fővárosi közvéleményt. A Zorile című napilap legújabb számában súlyos vádat emel a CFR, vezérigazgatósága ellen, a melyet nem kevesebbel vádol meg, minthogy **a vasutasoktól a belföldi kölcsön céljaira levont 141 millió leit nem fizette be szabályszerűen a pénzügyminisztérium és ilymódon súlyos hátrány érte a kölcsönt jegyző vasutasokat.**

A lap rámutat arra, hogy a vasúti vezérigazgatóság — a kormány utasításai nyomán — minden tisztviselőt és vasutast arra kötelezte, hogy egyhavi fizetését belföldi kölcsönként jegyezze, oly módon, hogy az összeget részletekben vonták le fizetésükből. Ilymódon

141 millió lei gyűlt össze, amelyet a vasúti vezérigazgatóságnak a pénzügyminisztériumhoz kellett volna befizetnie. Ez azonban nem történt meg, és ilymódon kellemetlen meglepetésben volt részüik azoknak a vasutasoknak, kiknek kötvényét a legutóbbi 2 huzáson kisorsolták és akiknek a szabályok szerint vissza kellett volna kapniok a kötvény névértékét. A pénzügyminisztérium ugyanis közölte a jelentkezőkkel, hogy nem áll módjában kifizetni a kötvényeket, miután a vasut nem fizette be a lejegyzett és levont összeget. Ugyanilyen helyzetbe került körülbelül ezer vasutas, aki teljesen kifizette a CFR-nél a jegyezett összeget. A lap szigorú vizsgálatot és szankciókat követel az ügyben.

C O R S O C E N T R A L
5 és 7 $\frac{1}{4}$ órakor Este 9 $\frac{1}{4}$ órakor
Premier! Premier!
SZERENCSE FIA
(Die grosse Chance)
Zenés, énekes vigjáték.
Tempó! Humor! Derű! Muzsika!
Camilla Horn, Hans Söhnker, Hans Niесе.
SELECT 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órakor
Premier!
Világhír és szerelem
Igen kedves, fordulatos, németül beszélő vigjáték.
Elissa Landi, Cary Grant. 3745

LEGUJABB SPORT

Magyarország nyerte Európa kardvívó-bajnokságát

— A kardvívó-bajnokság döntő mérkőzése Lausanneban —

Lausanneból jelentik: A kardvívó bajnokság középdöntőjének két utolsó mérkőzése ma folyt le. Magyarország—Hollandia 12:4. Olaszország—Anglia 12:4 eredménnyel végződött. A döntőben az eddigi eredmények a következők: Olaszország—Németország 14:2. Magyarország—Franciaország 15:1. Magyarország—Németország 11:5. Olaszország—Franciaország 9:2.

A késő éjszakai órákban jelentik, hogy lefolyt a bajnokság két utolsó mérkőzése a következő eredménnyel: Németország—Franciaország 9:5.

Magyarország—Olaszország 9:5. Így Európa 1935. évi kardvívó bajnoka Magyarország lett három győzelemmel, második Olaszország két győzelemmel, harmadik Németország egy győzelemmel, negyedik Franciaország lett győzelem nélkül.

Németország—norvég válogatott mérkőzés Oslo-ban. Németország válogatottja ma huszezer néző előtt mérkőzött a norvég válogatottal. A mérkőzés döntetlenül végződött 1:1 (0:0) arányban.

Tatarescu miniszterelnök likvidálja a H-csoportot, a miniszteri szalonkocsiban lefolyt incidens miatt

A hasisták kampányt indítanak saját vezérük ellen — »Cézár saját gárdája tagjai töreinek áldozata lett...«

Bucurestiből jelentik: A miniszteri szalonkocsiban elcsattant roponok ügye még mindig élénken foglalkoztatja a politikai köröket és egyes lapok szerint ugylátszik, hogy Tanasescu, H-csoportbeli képviselő és Popescu-Necsesii, az Univerusul igazgatója között lefolyt súlyos incidens ügye éles nézeteltéréseket eredményezett a liberális pártban. A Zorile hiradása szerint Tatarescu miniszterelnök felháborodással vett tudomást a történetekről és környezete előtt kijelentette, hogy a legnagyobb mértékben elégedetlen a H-csoport vezetőivel, akiknek égisze alatt ilyesmi megtörténhetett. A miniszterelnök környezete arról is tud, hogy Tatarescu likvidálni kívánja a H-csoportot, illetve teljesen lecsökkenti a kormányzásra gyakorolt befolyását. Ez a szándék a hasisták tudomására jutott és nagy elégedetlenséget keltett, miután az ő csoportjuk képezte eddig Tatarescu miniszterelnök legnagyobb támaszát abban a konfliktusban, amely a miniszterelnök és Bratianu Dinu pártelnök között szinte állandósult.

A H-csoport ezért ellenakcióra határozta el magát és ennek bevezetője az a hír, amely a Nationalul Nou, a Hasisták hivatalos lapjának tegnapi számában látott napvilágot. Ebben kategórikusan bejelenti a lap, hogy

a közeljövőben megkezdli a kormány legantipatikusabb tagja romantikus életrajzának közzétételét.

A továbbiakban Don Kizotnak, intrikusnak és más hasonló titulások tulajdonosának deklarálja a megfenyegetett kormánytagot, akivel torkig vannak a képviselők. Ilyen éles hang — politikai körök szerint — példátlan egy kormány felhivatalos lapjánál, amikor a kormány egyik tagjáról van szó. Mindez bizonyítja, — mondja a Zorile — hogy a H-csoport háborút visel mindenki ellen, aki útjában áll. Ami a megfenyegetett személyiséget illeti, a kormány hoz közelalkó körökben egy tudják, hogy két miniszterrel lehet szó: Titeanu belügyi alminiszterrel és Manolescu-Strunga kereskedelmi és ipariügyi miniszterrel, akik ellen a H-csoport kampányt szándékozik indítani.

Bratianu Dinu pártelnökhöz közelálló személyek viszont csendes derűvel figyelik a történendőket. Szerintük ugyanis teljesen mindegy, kit akarnak megátadni a H-csoport tagjai, egy a fontos: ez a kampány közvetve Tatarescu miniszterelnök ellen folyik, aki a csoportnak legerősebb támogatója és ala-

pitója volt. A pártelnök egyik bizalmasa röviden így jellemezte a helyzetet:

— Cézár, a pretorianus gárda alapítója, saját gárdája tagjai töreinek áldozata lett. Ez a sors várja holnap Tatarescut... »

A nemzeti-parasztpárt cluji hivatalos lapjának, a Patriának véleménye szerint a szalonkocsiban lefolyt események következménye a H-csoport teljes likvidálása lesz, miután az e csoportba tömörült képviselők és szenátorok több oknál fogva már kényelmetlennek váltak a kormány számára.

Az életfogytiglani fegyházra ítélt Rákosi Mátyás ügye a budapesti tábla előtt

A londoni Lordokházában heves vita volt Rákosi Mátyás elítélése miatt

Budapestről jelentik: A tábla Harmath-tanácsa ma délelőtt kezdte meg tárgyalni másodfokon Rákosi Mátyás bűnügyét. Mint ismeretes, Rákosit 1924. évben elfogták, mert kiderült róla, hogy az akkori titkos kommunista mozgalomnak ő volt az irányítója és a törvényszék ezért 8 évi fegyházbüntetésre ítélte őt. Ennek a büntetésnek kitöltése után Rákosi tavaly szabadult ki, de nyomban újból letartóztatták és most már az 1919. évi magyarországi kommunn idején elkövetett bűncselekmények miatt vonták felelősségre és a budapesti királyi törvényszék

ez év februárban tartott főtárgyalásán életfogytiglani fegyházra ítélte,

miután bűnösnek találták felségsértés büntetésében, folytatólagosan elkövetett lázadás büntetésében, 27 rendbeli gyilkosságban, mint tettestárs és 17 rendbeli gyilkosság büntetésében, mint felbújtó.

A ma kezdődött táblai tárgyaláson a közvédat Miskolczy Ágoston dr. főügyész helyettes, míg a védelmet Vámbéry Rusztem és Lengyel Zoltán dr. látják el. A rendőrség a rend fenntartására már napokkal ezelőtt intézkedett, tekintettel arra, hogy a külföld több helyén, így legutóbb Prágában, tüntetések zajlottak le ebben az ügyben a magyar követségek ellen és ezeket a tüntetéseket mindenütt a kommunisták idézték elő. Már a kora reggeli órákban rendőri készültség szállta meg a tábla környékét, mert tartani lehetett attól, hogy a kommunisták Budapesten is rendbontást kísérelnek meg. Eddig azonban semmiféle inci-

A polgári légvédelemről szóló törvényjavaslatot elfogadja a magyar parlament

Budapestről jelentik: A képviselőház ma folytatta a polgári légvédelemről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Friedrich István bejelentette, hogy most az egyszer szakit az ellenzéki felfogással és általános meglepetésre elfogadja a javaslatot. Ki-jelenti, hogy Genfben Eckhardt már megérezte a háború lehetőségét. Elmondta, hogy Németországban a háziuraknak gázbiztos fedezékeket kellett építtetni lakóik számára. Az egész világ készül a védekezésre és ezért a magyar közönség is helyesen teszi, ha erre gondol.

Több felszólalás után Gömbös Gyula is beszélt és örömmel állapította meg, hogy még az ellenzék is elfogadja a javaslatot. Ezután a Ház elfogadta a törvényjavaslatot.

Fedák visszautazik Európába

Budapestről jelentik: A lapokhoz érkezett amerikai kábeltáviratok szerint Fedák Sári holnap hajóra száll és visszautazik Európába. A felmentés után Aknay és Fedák elhatározták, hogy 200.000 dolláros kártérítést pert indítanak Vajda Ernő ellen.

Földrengés Badenben

Karlsruhe-ból jelentik: Csütörtökön este Baden tartomány egész területén igen erős földrengéseket éreztek, amelyek olyan hevesek voltak, hogy a házakat is meg-ingatták. A járőkelők az uccákon is megéreztek a földrengést.

Würtemberg-ből jelentik: Csütörtökön, az esti órákban itt és Stájerországban is észleltek heves földrengést, amely tíz másodpercig tartott. Egyes helyeken olyan erősek voltak a földlökések, hogy a lakosok riadtan menekültek az uccákra. Valószínűnek tartják, hogy a földrengések tektonikus eredetűek voltak.

dens nem fordult elő. Reggel tett padsorok előtt nyitotta meg az elnök a tárgyalást. Rákosi két szuronyos fegyőr között ugyanabban a ruhájában jelent meg, amelyben a törvényszéki főtárgyaláson elítélték. Nagyon jól néz ki, a fogságban meghízott. A hallgatóság padsoraiban igen sok külföldi hírlapíró jelent meg. Az elnök a fényképezést betiltotta és ezért mindenkitől elvették a tárgyalás tartamára a fényképező-gépet.

Londonból jelentik: A lordok házában Rákosi Mátyás volt népbiztos magyarországi elítélésével kapcsolatban. Marley lord munkáspárti képviselő megkérdezte, vajon igaz-e, hogy Cunningham 1919-ben kötelezettséget vállalt az angol szövetséges kormány nevében a politikai üldözések megszüntetése ügyében.

Lord Newton válaszában kijelentette, hogy a trianoni szerződés idézett szakasza nem alkalmazható Rákosi Mátyásra, aki kommunista volt. Nem bánja, ha magánúton ez ügyben a magyar kormányhoz fordulnak, noha szerinte a leghelyesebb volna az ügyhöz nem nyulni. Ezután lord Stanhope külügyi államtitkár erőlesen tiltakozott az ellen, hogy a lordok házában idegen ország igazságszolgáltatását bírálgassák. Minthogy Rákosi nem angol alattvaló, elítéli a javaslatot, amely idegen beavatkozást akar az angol kormányra hárítani. Hajlandó ezzel szemben fontolóra venni a külügyminiszterrel egyetemben, hogy ne tegyenek-e barátságos előterjesztést az ügyben a magyar kormánynak.

— Ma az alantli gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.
KAIN: Piața Avram Iancu
NIEDERMAYER: Piața Slt. Sava.

Színház - Film

A film öngyilkosságáról

Irta: CHARLIE CHAPLIN

Nagy feltűnést keltő cikket írt egyik amerikai szaklapban Charlie Chaplin, még pedig a következő szenzációs címmel: *A film öngyilkossága.*

— Még soha fejlődésből nem lett olyan visszajelzés — írja Chaplin — mint amilyennel a film dicsekedhet. A kulturtörténelem nem ismer olyan esztelen rombolást amilyent a filmművészet ön-

CHAPLIN

maga ellen elkövetett. Csak a művészetet pusztító technika korában sikerülhetett egy ilyen gazdag és sokatigérő művészi formát (az árnyjátékok és

pantomim ósrégi tanulságai ellenére) aránylag rövid idő alatt, ennyire csaknem hiánytalanul tönkretenni és csaknem végérvényesen és reménytelenül sztrializálni.

— *Dühöngő harakiri az amit a filmművészet az utolsó hat esztendő alatt önmaga ellen elkövetett.* Ha a pusztító munka mégsem sikerült maradéktalanul, ez csak a filmet kedvelő milliók ragaszkodásának köszönhető, akik kerek két évtizeddel ezelőtt lelkesedéssel állottak a film mellé és akik sok csalódásuk ellenére sem fordultak el attól, mert egyelőre nem tudják mivel pótolni. Ha egyszer eljön ez a tömegeket magával ragadó új szórakoztatási forma, ez ugyanolyan gyorsan véghez majd a filmmel, mint amilyen gyorsan meghódította a tömegeket.

— A film célja és értelme: — írja továbbá Chaplin — *a beszéd és a hang pótlása mozgással és mimikával.* A némafilm mindenkire szólt, ezzel kezdődött értéke. A hangosfilm mindent elrontott, megfosztotta saját magát egyetlen kifejező erejétől, elárulta saját magát és technikai játékokkal átadta magát az industrializálásnak. A technika, amelyet imádott, adta meg neki a halálos döfést. Örjögő iramban rohant — a saját vesztébe. Elvesztette önmagát és ezzel elvesztette a tömegeket. Szomorú látvány, hogy a kulturhárosia legszébb és legnagyobb találmánya miként megy tönkre a szemünk láttára.

Szigoru, kegyetlen, kétségbeesett és elfogult irás a Charlie Chapliné. Mégis érdekes, mert zseniális ember a haragjában és az elfogultságában is — tanulságos.

Plágium-per

egy amerikai magyar művész ellen

Furcsa plágium-per zajlott le a minap Newyorkban: Ira Arnstein newyorki zeneszerző beperelte Deutsch Imre magyar rádióművészt azon a címen, hogy több szerzeményét elplagizálta.

A bíróság előtt Arnstein nagy derűtlenség közepette nemcsak Deutschot, hanem több divatos szerzőt, köztük Irving Berlin-t is azzal vádolt meg, hogy tőle plagizált. Nagy energiával erősítette, hogy az egyébként Budapesten is jól ismert „Pagan Love Song” és „My Tango” című népszerű számokat is tőle lopják.

Erre két hegedűművész a bíróság előtt eljuttatta Arnstein egyik kompozícióját és Deutsch Imre egyik különösen „inkriminált” szerzeményét. A tárgyalóteremben jelen volt egy kiváló zenekritikus, aki aztán a két dallam hasonlóságáról tett vallomást.

A szakértő vallomásából kiderült, hogy mind az Arnstein-dal, mind a Deutsch-kompozíció vltás részlete előfordul Chopin első zongorahangversenyében, sőt mi több: Brahms II. szimfóniájában is. A bíróság ezután felelősségre vonta Arnsteint, aki bevallotta, hogy az ő kompozíciója sem eredeti.

* Magyar Beethoven-film készül. Egy magyar filmvállalkozás, amely már több magyar filmmel szerepelt, legközelebb egy nagyszabású Beethoven-filmel készül, amelynek cselekménye Beethoven magyarországi tartózkodási idején játszódik. A film magyar, angol és olasz változatban készül. Ez lesz az első eset hogy egyszerre három változatban készítenek filmet. Beethoven a színpadok mögött Dohnányi Ernő fogja játszani, vagyis ő fog a film Beethovenje helyett zongorázni és a kísérő zenét is ő vezényli a Filharmonikus Zenekar élén.

* A tilalmas filmek gyűjteménye. A bécsi filmkölcsönzők egyesülete elhatározta, hogy speciális gyűjteményt állít össze azokból a régi híres német filmekből, amelyeknek előadását Németországban betiltották, mert valamelyik rendezőjük, vagy szereplőjük nemárja. A filmek között több igen híres film is van. Igy az egyetlen német Greta Garbo-film: „Az örömtelen ucca”, amelynek a rendezője volt nem-árja, a híres Charel-film: „A kongresszus táncol”, igen sok Bergner-, Kortner- és Szőke Szakáll-film. A szakértők szerint a tilalmas filmek még ma is igen nagy értéket reprezentálnak.

* Mozart-opera a bábszínházban. A salzburgi bábszínházban Mozart első operáját, amelynek címe „Apollo és Hiacintus”, most fogják bemutatni. A szövegekönyv a görög mitológia egyik meséjét dolgozza fel és igen érdekes rendezési trükkökre ad alkalmat. A bemutatóra külföldről nagyon sokan fognak Salzburgba utazni, mert ezt a Mozart-operát eddig még sehol nem adták elő.

* A dzsungel szőke istennőjének végzete. A Trader Horn óriási sikerére még emlékszik a közönség és emlékszik arra a gyönyörű szőke színésznőre is, aki a dzsungeljelenetekben olyan szépen játszott. Ez a szép szőke színésznő Edvina Booth, aki a Trader Horn filmmel több mint 300 ezer dollárt keresett. A 300 ezer dollár egy amerikai bankban van, de a szép Edvina Booth semmi hasznát nem veheti. A dzsungel elpusztította a dzsungel szőke istennőjét, Valami titokzatos trópusi betegségét kapott Edvina Booth a dzsungelfilm felvétele közben és habár évek óta igyekeznek az orvosok kigyógyítani, eddig még azt sem tudták megállapítani, hogy tulajdonképpen mi a betegsége. Edvina Booth teljesen letargikus állapotban éli napjait, nem tud semmit arról, ami körülötte történik és az élőlalottak szomorú sorsa lett a csodálatosan szép fiatal művésznő végzete.

A hallgatag asszonyt, Strauss Richard új operáját fúrasztónak találják a kritikusok

A drezdai állami operaházban lezajlott a nagy zenei és színházi esemény: „Die schweigsame Frau” („A hallgatag asszony”) címmel bemutatták Strauss Richard Stefan Zweig szövegére írt új vigoperáját.

A főpróbáról szóló drezdai tudósítás az új Strauss-mű sok nagy értékének elismerése mellett nem titkolja el azt az ugylátszik általános véleményét, hogy „A hallgatag asszony” három felvonása terjengős, unalmas és fúrasztó és a partitúrája nem örvendeztet sok ujjal.

A zenekari művészet szempontjából kétségtelenül ismét és joggal mesterműnek fogják mondani az új Strauss-operát is, de ötlet, találatekonyság és újság dolgában a nagy mester fáradtabbnak és kimerültebbnek mutatkozik, mint valaha. Zweig Ben Jonson eredetije alapján írt buffo-szövegének vidám, sőt groteszk jeleneteit nagyobbára „A rózsalovag”-ból és az „Ariadne”-ből való reminiscenciák illusztrálják hangos, sőt helyenként izgatóan lármás zenekari tálatásban.

A librettó, amely arról szól, mint teszi lövő egy ál-házassággal a csöndre és nyugalomra vágyó gazdag öreg tengerész, Morosust az unokaöccse és szerelmese, a commedia dell'arte tarka tréfái mellett egy sereg lírai helyzetet is kínál a zeneszerzőnek, aki azonban mindkét területen adós marad a meglepetéssel. Csak itt-ott csillant fel a régi Strauss igazi humora és őszinte lírája.

A drezdai előadás (Karl Böhm a zenei vezetője) sem adja azt a szenzációt, amit Schuch és Busch vezényletével a régi drezdai Strauss-premiereket jelentettek, bár a női főszerepben, Aminta szerepében, kitűnő a román Cebotari. Plaszke éneklő az Ochs von Lerchenau-szerű domináló fő férfiszerepét, Morosust, Kremser a tenorista, Erna Sack a másik női főszereplő. Egyikük se különös. A rendkívül bonyolult és nehéz kórusok ellenben tökéletesen érvényesülnek.

* Mistinguett operettben. Ha Sorel, a nagy francia tragika felléphet revüben, Mistinguett, a nagy francia revüszár felléphet operettben. Legközelebb fel is lép és mint operettprimadonna 66 éves korában Yvain új operettjében fog bemutatkozni, amelynek Mouzezy-Eon és Willemetz a szövegírói. A nevezetes debü színhelye a párisi Porte-Saint-Martin-színház lesz.

* Josefina Baker bélyegképe. Josefina Baker, aki ma is egyik híres táncosnője Párisnak és akinek népszerűségét a gazdasági válságok nem ingathatták meg, igen szépen keres most is. Éppen ezért nagy feltűnést keltett az a per, amelyet egy Kaminski nevű francia művész indított a híres néger színésznő ellen. Kaminski Josefina Baker megbízásából harmincezer levlébélyeg felhasználásával arcképet készített a nagy Josefina-ról és ezt a különös arcképet, amelynek állítólag művészi értéke is van, kifüggesztették annak a színháznak az előcsarnokában, amelyben a művésznő fellép. A párisi lapok szerint a képek nagy sikere volt és Josefina Baker mindaddig meg volt elégedve a képpel, amíg a művész nem kérte a honoráriumot. Amint azonban Kaminski pénzt követelt, Josefina Baker, akiben nagy művészi érzék van, egyszerre felfedezte, hogy a kép nem jó és különben is izléstelen. Kaminski pert indított Josefina Baker ellen és párisi művészkörökben most nagy érdeklődéssel várják ennek a pernek a kimenetelét.

Nyári szabadságidejét
a legszebben egy
„HAPAG” északi uttal
töltheti el!

2. „Hapag” északsarkai ut: 1935. július 14—30.
320 márkától

„Hapag” Izland—Spitzbergák—Norvégiai ut
1935. július 11. — aug. 7. 375 márkától

„Hapag” Skócia—Norvégia—Dániai ut 1935.
aug. 10—25. 300 márkától

Az utazások a „Millwaukee” és a „St. Louis”
kétesavaros motorshajókkal történnek,
amelyek a legnagyobb kényelmet és kitűnő
ellátást nyújtják.

Jelentkezések, felvilágosítások és prospektusok:

HAPAG képviselő: 461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában

Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

KARLSBAD

Gyomor és bélbajok,
epékövek, epebántal-
mak egyetlen világ-
hírű gyógyhelye. —

Minden kényelem. Bucarest—Arad—Karlsbad direkt személy-vagon átszállás nélkül.

PUPP HOTEL

és dependenciái a legmagasabb igényeket
is leszállított árak mellett elégítik ki. 3649

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Végső döntés három országgal szemben fennálló árutartozások kifizetésére

A Franciaországban, Olaszországban és Svájcban lévő tartozások kiegyenlítésére már is hivatalos áron ad devizát a Banca Nacionala

Mint Bucurestiből jelentik, a június 11-én életbelépött új külkereskedelmi és deviza felárendszert most már feltétlenül megváltozik és legelső sorban a június 11. előtt kötött áruüzletekből származó kötelezettségeknél állapította meg a legilletékesebb fórum, hogy a 44 százalékos felár tart. hatatlan.

A másik változást a Külkereskedelmi Szabályozó Bizottság ülésén idézi elő, amely alapos rést vág a június 11-én kezdődött rendszeren. A fenti országos bizottság ugyanis most hozott határozatában kimondta, hogy a Banca Nacionalahoz — a régi árutartozásokra — klíring-számlára befizetett összegeket hivatalos árfolyamon számolják el az olyan országokkal szemben, amelyekkel klíring-szerződésünk van. Ez alapon a Franciaországban, Olaszországban és Svájcban fennálló árutartozásainkat a Banca Nacionala már is a június 11. előtti hivatalos deviza-árfolyamon számítja.

A többi árutartozások deviza árfolyamára nézve még nem jött létre megállapodás, mert a Külkereskedelmi Szabályozó Bizottság tagjainak legnagyobb része a változó felár rendszert tartja célravezetőnek, azonban döntés e téren még nincs. Ugyanis a bizottság számításokat végez, hogy hivatalos árfolyamon elszámolhatja-e ezt a tartozást is.

Már is megállapították, hogy a június 11-ig kötött áruüzletekre a Banca Nacionalához 1600 millió lejt fizettek be, de ezt a hatalmas összeget még nem utalta át a Jegybank, mert nem volt elég devizája. A fenti bizottság holnap folytatja ülését, amelyen valószínűleg már afölött is döntenek, hogy az összes árutartozásokat is hivatalos deviza árfolyamon fogja elszámolni a Banca Nacionala, vagy pedig országonként, illetve valutánként változó felárral? A bizottság holnapi döntése elé nagy érdeklődéssel tekintenek az árubehozatali cégek és mindazok az üzletemberek, akiknek külföldi árutartozásuk van.

Igy néz ki a valóságban a kiviteli jutalom azonnali kifizetése

A Jegybank kijelenti, hogy garantálja az export-prémiumok kiegyenlítését — Megnyugtató hírekkel szemben

A most életbelépött jutalmi rendszer nagy idegességet idézett elő az exportörök között, mert attól tartanak, hogy a kiviteli jutalmakat felsőbb helyen csak megigérk, de — mint a múltban — most sem fogják kifizetni. Ilyen és ezekhez hasonló aggodalmakat tartalmazó cikkek gyakran látnak napvilágot a fővárosi sajtóban és ezért a Banca Nacionala igazgatósága szükségesnek tartotta, hogy az alábbi hivatalos figyelmeztetést intézze az árukiviteli cégekhez, amelyeket meg akar nyugtatni a részben tendenciózus, részben tájékoztatlan híresztelések miatt. A figyelmeztetés kétségkívül jó szándékot árul el, de aki az export jutalom kifizetésére vonatkozó alábbi tájékoztatást elolvassa, az megcsóválhatja a fejét. Ugyanis megállapítható, hogy az exportöröknek hosszú torturán kell végig menni, amíg az őket megillető kiviteli jutalmat megkaphatják. A Banca Nacionala felvilágosítása egyébként a következőket tartalmazza:

— A különböző híresztelésekkel szemben szükségesnek tartjuk az exportöröket arra figyelmeztetni, hogy a prémiumokat azonnal és rendes úton, vidéken azonban legfeljebb két-három napi késéssel kifizetjük. A késésnek oka az, hogy a Jegybanknak csak a központja bírja ellenőrizni azt, hogy az árukivitel lebonyolították-e, mert az erre vonatkozó összes akták Bucurestiben futnak össze. Az export-prémium kifizetéséhez szükséges, az export lebonyolítását bizonyító okmányokat az exportör átadja valamelyik autorizált banknak és az a külföldön inkasszálja a kivitt áru vételárát. A külföldi devizát odakint letétbe helyezi az illető ország jegybankjánál a Banca Nacionala számlájára és amikor a Banca Nacionala megkapja az értesítést a devizák inkasszálsáról, az autorizált bankot az összeg erejéig meghitelez. Ennek megtörténte után a romániai exportör 5 példányban olyan borderot készít, amelyben kéri a prémium kiutalását. Ezeket a borderokat Bucurestiben a Banca Nacionala főintézetéhez, vidéken pedig a fiókintézetekhez kell benyújtani, ahonnan felküldik Bucurestibe és ott összehasonlítják az illetékes vámhivataltól beérkezett iratokkal, amelyek igazolják az export lebonyolítását. Az összes okmányokat ezután átteszik a külkereskedelmi hivatalhoz, amely előbb látta-mozza azokat, majd pedig rávezeti, hogy a devizák kifizethetők. Ha a szükséges okmányokat a Jegybank valamelyik fiókintézetéhez nyújtják be, úgy a végső elintézésről szóló értesítést is a bankfiók kapja meg.

A Banca Nacionala hangsúlyozza, hogy az export-prémiumok kifizetésének fenti technikai eljárásával kapcsolatban „felmerülhetnek bizonyos adminisztratív nehézségek”, melyek miatt néhány napos késésekkel folyósítják az export-jutalmakat, azonban a Banca Nacionala most már garantálja, hogy az exportörök okvetlenül megkapják a prémiumokat, amelyek kifizetése egyébként már június 11-e után megkezdődött.

A Jegybank fentebb közölt figyelmeztetése bizonyára megnyugtatót kelt, mert hiszen most már garantálja a kiviteli jutalmakat, de bizony hosszú utat kell megtenni az okmányoknak, amíg azok csengő jutalmakká válnak.

— LENGYELORSZÁG MÉR KIFIZETTE ÁRUTARTOZÁSAIT ÉS VARJA, HOGY A BANCA NATIONALA IS KÖVESSE PÉLDÁJÁT. Bucurestiből jelentik: Három hónappal ezelőtt lépett életbe az új román—lengyel kereskedelmi egyezmény, amelynek pótszerződése most vált jogerőssé és tegnap kezdték meg annak alkalmazását. A Banca Nacionala megállapította, hogy az új szerződés életbelépése óta 450 ezer zloty értékű exportot benyújtottunk Lengyelországgal, amely most fizette ki ezt az összeget és arra kéri a Banca Nationalat, hogy az is egyenlítse ki a lengyelországi eladóknak tőlünk járó követelését. A Jegybank megígérte, hogy ez is gyorsan megtörténik és ezután teljes összhangban működnek a román és lengyel nemzeti bankok.

— Az importörök a 44 százalékos devizafelár ellen. Bucurestiből jelentik: A Banca Nacionala kormányzója fogadta az importörök küldöttségét, akik emlékiratot nyújtottak át neki, amelyben kérik, hogy álljon el a 44 százalékos devizafelár alkalmazásától, minthogy a kereskedők már régen eladták a szobanforgó árut és a 44 százalékos alkalmazása az importör-kereskedők teljes tönkretételéhez vezetne. A kormányzó megígérte, hogy rövidesen határozott választ ad a kérelemre.

— Utolsó felhívás a gépjármű-tulajdonosokhoz az adófizetésre. Az aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz ma új rendelet érkezett, amely felhívja az autótulajdonosokat, hogy április—június—júniusi adójukat azonnal fizessék ki és akkor nyomban megkapják a pénzügyi forgalmi engedélyt. A törvény értelmében az adót még áprilisban be kellett volna fizetni s aki most sem egyenlíti ki tartozását, az háromszorosán fogja azt kifizetni.

— Panaszok a löexport beszüntetése ellen. Bucurestiből jelentik, hogy a Mezőgazdasági Kamarák Országos Szövetsége igazgatósági ülést tartott, amelyen többek között a lökivitel beszüntetésével is foglalkoztak. Az igazgatósági tagok megállapították, hogy ez a tilalom sérti az állattenyésztők anyagi érdekeit és ezért illetékes helyen intervenniálnak a tilalom visszavonása céljából.

Csak „csigalassusággal” tudott járni

60 éves nő elkeseredett reumája miatt

Kruschen meggyógyította

Íme egy reményt nyújtó levél mindazok számára, akik reumában szenvednek. Senki sem lehet reménytelenebb helyzetben, mint e nő, senki sem boldogabb, mint ő ma:

„Több mint tizenhét hónapja kínzó reuma támadta meg térdeimet. Nem tudtam bot nélkül járni és akkor is csak csigalassusággal. Kórházba mentem, ahol hetenként kétszer villamos kezelésnek vetettek alá. De nem tett jót, úgy, hogy felhagytam a kezeléssel és elvesztettem minden reményemet. Elmultam 60 éves és azzal a gondolatfoglalkoztam, (egy munkában eltöltött élet után), hogy vége mindennek. Nem tudtam letérdelni és lábaimat a szó szoros értelmében fel kellett tennem az ágyra, annyira gyámoltalanok voltak. Ekkor valaki csodát tett velem. „Miért nem próbálja meg Kruschent?” Követtem tanácsát és higgye el, minden mást elhagytam és csakis Kruschent tettem a teámba. Most olyan gyorsan járok és szaladok, mint bárki más az én koromban, vagy sokkal fiatalabb és ami még több, tudok aludni, ami rendkívül sokat jelent számomra (miután annyit szenvedtem). Mindezért csakis Kruschennek tartozom köszönettel.” — P. C.

Kruschen a májat és a vesét egészséges, rendszeres munkára ösztönzi: segíti azokat, hogy kiválasszák a túlsúlyos húgysavat, ami a reumatikus fájdalmak okozója.

A Kruschen só több mint 120 országban árujják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 lejt kapható.

A konverzió megszüntetése óta erősen emelkedett a mezőgazdasági adófizetés

A fix fizetésűek, a kereskedők és iparosok egyenesadó-inkasszója csökkent a múlt év áprilisi eredménnyel szemben

Bucurestiből jelentik, hogy a pénzügyminisztérium most adta ki hivatalos jelentését az ez év áprilisi és májusi egyenesadó bevételekről, amelyeket összehasonlít a múlt évi áprilisi és májusi behajtási összegekkel. A jelentés szerint a múlt év áprilisban 166 és fél millió lei egyenesadó folyt be, de az idén csupán 108 millió 735 ezer lejt inkasszáltak, amelyből levonták a törvényes százalékot és így a csökkenés kb. 58 millió lei. A rendkívüli költségvetés javára az 1934. évi hátralékokból 33 millió lejt, az 1934—35. évről 55 és fél millió lejt inkasszáltak. Érdekes, hogy a rendes és rendkívüli állami költségvetés javára az előirányzat április hónapra 285 és fél millió lei volt, de ennek csupán egyrésze folyt be.

Az ez év májusi egyenesadó-bevétel négyeszerese az 1934. évi ápriliséhez. Különösen a mezőgazdák adófizetése mutat jelentékeny emelkedést, amit a konverzió likvidálásával indokolnak.

1934. áprilisában csak négy millió lei, 1935. áprilisában pedig majdnem 12 millió lei egyenesadó folyt be a mezőgazdasági jövedelmekből, tehát az emelkedés majdnem nyolc millió lei a rendes költségvetés javára. A házadó is jelentősen emelkedett az 1934. áprilissal szemben, mert tavaly áprilisban csak nyolc és háromnegyed millió lei volt, az idén pedig valamivel több mint 16 millió lei folyt be csak házadóként. A kereskedelmi és ipari adókra csupán 10 és fél millió lei, tavaly pedig 24 és fél millió lei, a más foglalkozásúak adójából valamivel több mint két millió lei és az egyenesadó superkvótájából 21 és negyed millió lei jutott az állampénztárba. A fixfizetésűek adócsökkenése áprilisban 5 millió lei volt. A kereskedelmi miniszter megnyugvással állapítja meg, hogy a mezőgazdák most már intenzívebben tesznek eleget adófizetési kötelezettségüknek, mert sikerült likvidálni a konverziós kötelezettségeket, amelyeket a birtokok és általában a termelők könnyűszerrel kifizetik.

— Jóváhagyták két aradi pénzügyintézet módosított alapszabályait. A bucaresti-i Legfelsőbb Banktanácsról ma értesítés érkezett Aradra, mely szerint a banktanács két aradi pénzügyintézet módosított alapszabályait hagyta jóvá legutóbbi ülésén. A két intézet: Aradi Általános Takarékpénztár és Bánáti Bankegyesület.

Szétoosztják

a gróf Károlyi Lajos-féle satumare-megyei uradalmat

Satumaréről jelentik: Évekkel ezelőtt az állam kisajátította gróf Károlyi Lajos aradi uradalmát, amely 110 ezer tőkés szőlőből és 76 katasztrális holdas belsőségből állott. Az állam a satumarei Mezőgazdasági Kamarának adta az uradalmat kezelés végett s a kamara mintagazdságot akart itt létesíteni. Az eltelt tíz év alatt az elhanyagolt birtok feljavítására egymillió lejt fordított, az évi mérlegeket ezért veszteséggel zárta. Most az uradalmat, mint vitéziavadalmat szétoosztják az arra érdemesek között. Ilyenirányu kérelemmel százan fordultak a kormányhoz, azonban kilencvenötnek a kérését elutasították s csak ötnek a kérényét tartották vissza és véleményezés végett leküldték a satumarei Mezőgazdasági Kamarához. Ursu Ion satumarei alpolgármester nemrégén kapott a birtokból harmincezer tőkével egy négyholdas részt, holdanként négyezer leiert. A Mezőgazdasági Kamara — tekintettel arra, hogy a szőlőbe rengeteg pénzt fektetett, a 76 holdas belsőséget magának kéri kárpótlásul.

FORUM

*

Egy aradi ucca lakóinak panasza

Kaptuk a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Becses lapjuk mindig helyt adott a közérdeket szolgáló cikkeknek, reméljük, hogy jelen sorainkat sem fogja visszautasítani.

Mint a Calea Banatului, Aradváros legforgalmasabb uccájának lakói, ezuton hívjuk fel városunk nagyrabecsült főpolgármesterének és Muresan főmérnök urak figyelmét azokra az anomáliákra, amelyek ebben a szerencsétlenül szűk uccában lejátszódnak. Az ucca hosszmenetében fölig ki van aszfaltozva, fölig pedig a volt kisvasút sineinek felszedése után durva kőkockákkal, kisebb-nagyobb gránitkövel van kikövezve. Az egymás hegyén-hátán tolongó autobuszok, autók, kocsik, kenékpárosok szinte cirkuszi mutatványnak beillő ügyességgel tudnak tovább haladni és egymásnak utat adni, de bizony igen gyakran láthatjuk, amint a biciklin hajtok a kitérésnél, midőn a hepe-hupás kövezetre kerülnek, felfordulnak és csak a csoda menti meg őket a biztos haláltól.

Ha már az uccát nem lehet szélesíteni, legalább tegyenek meg a közérdek szempontjából annyit, hogy a forgalom lebonyolítását tegyék biztonságosabbá, azáltal, hogy az esztétikailag is annyira bántó felemásburkolatot szüntessék meg és a modern kornak megfelelő aszfalttal borítsák be az egészet. Az egész banati forgalom ezen a szűk uccán bonyolódik le, tehát a legnagyobb idegenforgalom utvonala, már csak azért is rendbe kellene hozni, hogy az idegenek ne lássák a mi nagy szegénységünket, hogy ennyire rongyos-foltos uccánk van. Szép városunk igazán nem érdemelne meg ezt a rossz véleményt.

Majdnem nap-nap után történnek idegekremelő jelenetek, melyeket ha megszüntetni teljesen nem is lehet, de azok számát lényegesen tudnánk redukálni a burkolat mielőbbi rendbehozatalával.

Hálás köszönetünk kifejezésével maradunk tisztelettel:

A Calea Banatului több lakója.

Az „Aradi Közlöny“ Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu“-val szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei, Picadilly-kávélházzal szemben.
Calea Victoriei és Boulevardul Academie mindkét sarkán.

„Athene Palace“ szállodával szemben levő sarkbódében.

„Grand Hotel“-tel szemben, a főposta sarkán.

SPORT KÖZLÖNY

Jugoszlávia váratlanul kilépett a Balkán Kupából

— Románia barátságtalan viselkedésével indokolják a kilépést —

Belgrádból jelentik: A jugoszláv labdarúgó szövetség kedden este fontos ülést tartott. Az ülésen ismét felvetették a Balkán-Kupából való kilépés gondolatát, amely pedig a kupakonferencián történt megegyezés után már tárgyalásnak számított.

A szövetség a legnagyobb meglepetésre kimondotta, hogy kilép a kupából, s többet nem hajlandó a Balkán-országok futballtornáján résztvenni.

A kilépést a következőkkel indokolták meg:

A Balkán-Kupa mérkőzéseken résztvevő román szövetségi embereknek a jugoszláv bírókkal szemben elfoglalt barátságtalan állás-

pontjával, ugyanis a román vezetők egyetlen mérkőzésekre sem akarták jugoszláv bírókat elfogadni. A második indok szintén Romániával van összefüggésben. Ebben azt sérelmezi Jugoszlávia, hogy Románia annak ellenére is kiterőszakolta a jövő évi Balkán-Kupa mérkőzések Bucurestibe való helyezését, hogy a tavalyi megegyezés szerint Belgrádban kellett volna, hogy rendezzék a tornát.

A Balkán-Kupa a jugoszlávok kivonulásával ismét súlyos helyzetbe került. Az bizonyos, hogy Bulgária, Románia és Görögország megkísérlik a jugoszlávokat, határozatuk visszavonására készíteni, de ha ez nem sikerül, csak szétrobban a kupa.

Kijelölték a vasárnapi meccsek bíróját

Bucurestiből jelentik: A nemzeti bajnokság szombati és vasárnapi fordulójára a központi bírókudó bizottság kijelölte a játékvezetőket. A Gloria bucuresti-i meccsét Ceureanu vezet, míg az AMEFA—Crisana mérkőzés bíróját még nem jelölték ki. A bírókudós az alábbi:

Szombaton, Bucurestiben: Unirea-Tricolor—Chinezul, bíró: Ionescu Tope.

Vasárnap, Bucurestiben: CAO—Juventus, bíró: C. Hiescu. Gloria—CFR, bíró: Ceureanu.

Vasárnap, Clujon: Romania—Universitatea, bíró: Xifanido Denis.

Vasárnap Oradeán az AMEFA—Crisana, míg Timisoarán a Venus—Ripensia meccsüket bonyolítják le, de a mérkőzések bíróját még nem jelölték ki.

A B)-liga selejtezősorán Aradon a CAA a Crai Iovannal mérkőzik és ezen a meccsen a lugoji Pop Aurel bírószkodik.

Motorcsónak

elsőrangú, teljesen új JOHNSON motorral, felszereléssel

eladó.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában

O Havaletz Péter újabb sikerei Jugoszláviában. A Bucuresti—Prága—Belgrád mérkőzés után néhány fővárosi atléta Pancsován állt starthoz és az aradi Havaletz, aki a bucuresti-i Metropolia színeiben versenyez, jelentős sikert könyvelhet el. Havaletz 4482 centiméterrel nyerte a diszkoszvetést és ismét kezdte visszanyerni nagy formáját. Kivüle a Viforul Dacia atlétája, Lupan, aki azelőtt a CAT színeiben versenyzett, 680 centiméterrel nyerte a távolugrást.

O A lausannal kardvívóbajnokságban Magyarország középdöntőbe került. Lausanneból jelentik: Délelőtt három csoportban kezdtek meg a kardvívóbajnokságokat. Az első csoportban Olaszország és Hollandia megverték Svájcot és így a két győztes állam csapata került be a középdöntőbe. A második csoportban Magyarország csapata legyőzte Görögországot 9:2-re, míg Anglia szintén megverte a görög játékosokat tussaránylyal, úgy, hogy ebből a csoportból Magyarország és Anglia kerültek a középdöntőbe.

O Választmányi ülést tart a Juventus. A gal-i Juventus sportegyesület vasárnap délelőtt 10 órakor klubhelyiségében, a Feinkuchen-féle vendéglőben választmányi ülést tart.

O Szombaton revánsmérkőzést játszanak a Sportújságírók a Hellas ellen. Az elmúlt héten lebonyolított érdekes meccs revánusaként szombaton, a Gloria-pályán újabb mérkőzést bonyolítanak le a Sportújságírók és a Hellas csapatai. A mérkőzés este 7 órakor kezdődik és a sportújságírók csapatában az alantiak szerepelnek: Leipnick, Emmer, Karlich, Lengyel Laci, Vecsernyés, Szabó, Weinberger, Steinhaus, Bérczy, Boros, Szinder, Kele és Kirschner. A csapatot közvetlenül a mérkőzés előtt a fenti keretből állítják össze.

— A futballjáték igazi ismerője tisztában kell, hogy legyen az egész világon lejátszódo futballeseményekkel, a különböző országok speciális futballviszonyaival. Közel négyszáz oldalon, kétszáz képpel jelenik meg június hónapban dr. Virgil Economu „Futball“ című könyve, amelyből egyformán megismerhetők az angol-szász futball rejtelmek, a latin stílusú spanyol és francia futball kulasszatikái, továbbá a magyar, osztrák, cseh-szlovákiai futballviszonyok. Ennek a sportágnak igazi rajongói nem nélkülözhetik a terjedelmes és nivós szakmunkát. A könyv megrendelhető utánvétellel a következő címen: dr. Virgil Economu, Bucuresti, III. Str. Maria Rosetti 34. Példányonkénti ára 200 lei.

A Wagons-Lits//Cook

Menetjegyiroda

újából ad ki

3788

cseh fürdőbónokat,
amíg a készlet tart.

Rádió műsor

Romániai időszámítás.

PÉNTEK, JUNIUS 28.

Bucuresti, 1.05: Gramofon, 1.55: Gramofon, 2.55: Gramofon, 6: Rádiózenekar, 7.15: Rádiózenekar, Morena: Liszt-főbránd, Lincke: Spanyol keringő, Saint-Saens: Haláltánc, Moniuszko: Elégia, Mascagni: Lirai benyomások, 8.20: Gramofon, 9.15: Franck: Szonáta, A. dur. hegedűre és zongorára, 9.45: Rádiózenekar, 11.35: Éttermi zene, Budapest I, 7.45: Torna, Utána hanglemezek, 11.20: Időszériu apróságok (Felolvasás), 11.45: Ifjúsági közlemények (Felolvasás), 1: Déli hangverseny, 1.05: Fejér György és Adler Tiber kétzongorás jazz-műsora, 2-3.20: Rendőrzene, 5.10: A rádió diáklétfelvétele, 6: Emőd Tamás verseiből ad elő, 6.20: B. Fehér Miklós és Nováki László hegedű-brácsa számai, Zongorán kíséri Nováki László, 7: Sportközlemények, 7.15: Munkásféléra, 7.45: Német vasutas zenekar hangversenye, 8.15: Kit és mit idézek, Irodalmi rejtélyverseny, 8.45: Hanglemezek, 9.45: A rádió külügyi negyedőrája, 10: Régi zene régi hangszereken, 11.20: Cigányzenekar, 12.20: Jazz-zenekar, Budapest II, 7.05-8.25: Zenekari hangverseny, 9.40-10.30: Cigányzenekar, 10.35: Hírek, Bécs, 12.30: Asszonyoknak, 1: Rádiózenekar, 2.10: Rádiózenekar, 3: Heinrich Schlusnuss lemezei, 4.20: Asszonyoknak, 4.40: Ifjúsági műsor, 5.10: Schubert: Winterreise, 5.10: Gálciklus II rész (gramofonlemez) 6.20: Modern kóruskompozíciók női énekkaron, 8.30: A bécsi Sünnerknaben-kórus hangversenye, 1-2: Régi bécsi melódikák, Belgrad, 10.30: Gramofon, 1: Gramofon, 1.20: Énekkar, 5: Katonazene, 7.50: Gramofon, 8: Gramofon, 9: Hangjáték, 11.20: Dalok, -Deutschlandsender, 7.05: Torna, 7.15: Könnyű zene, 1: Szórakoztató zene Brémából, 3: Könnyű zene, 4.10: Gyermekeknek, 5: Könnyű zene, 9.45: A hideg sziv, M. Lothar meseoperája, 11.30: Hangverseny Neo-Bechstein zongorán, Heilsberg, 7: Torna, 7.15: Reggeli hangverseny, 9: Ajtatosság, 12: Szórakoztató zene, 4.10: Gyermekeknek, 4.40: Asszonyoknak, 10: Szórakoztató zene, Lipcse, 7.15: Reggeli hangverseny Heilsbergből, 9: Torna, 9.25: Könnyű zene, 1: Szórakoztató zene, 5: Tarka zene, 8: Népdalok és néptáncok, 9.45: Az aranykorsó, 11.30: Tarka zene, Milano, 12.30: Rádióötös, 2.20: Könnyű zene, 6.05: Sza-

lontrió, 9.50: Reklámhangverseny, 11: Hegedű- és zongoraszámok, 12: Hírek.

SZOMBAT, JUNIUS 29.

Bucuresti, 1.05: Rádiózenekar, 1.55: Rádiózenekar, 2.35: Katonazene, 8.20: Új lemezek, 9: Jazz, 10.50: Jazz, 11.35: Éttermi zene, Budapest I, 10.15: Hírek, 11-12: Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plébániatemplomból, 12.15-1.15: Görögkeleti istentisztelet, 1.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar, 3: Hanglemezek, 4: A Rádióélet meseórája, 4.30: Szervánzky-szalonzene, 5.30: Faragó Ede cserkésztsízt előadása, 6: Közvetítés Kiskunfélegyházáról, 6.50: A buza becsülete, 7.20: Rékai Miklós hárfázik, 7.50: Vaszary Piroska csevegése, 8.20: M. Hir Sári zongorázik, Molnár Imre dr. régi magyar dalokat és magyar népdalokat énekel, 9.15: Mr. Cambell estélye, Helyszíni nyomozás 3 részben, Irta Gellért Lajos és Szegedy László, 11.30: Katonazene, Budapest II, 5.25: Mezőgazdasági félóra, 7.30-10: Hangverseny közvetítése, 10.10: Hírek, 10.35-11.25: aradi Farkas Sándor és cigányzenekara muzikál, Lipóczy József énekel, Bécs, 9.50: Gramofon, 11.15: Moser: Orgonaverseny D-moll, 11.45: Alattörténetek, 12.40: Zenekari hangverseny, 1.55: Szórakoztató zene, 4.45: Brahms: Vónónés C-moll, op. 51, Nr. 1, 5.45: Klasszikus operatrétszettek, 8.10: Gramofonkarabé, 9: Népszerű spanyol zene, Rádióegyveleg. (Átvitel Madridból), Utána: Pauscher-jazz, -Belgrad, 12: Gramofon, 1: Rádiózenekar hangv, 5.20: Gramofon, 6: Goldmark: Kvintett, op. 30, 7.30: Dalok, 8: Gramofon, 9: Hegedűszámok.

rossz az üzlet? újjaeled! hogyha jár a reklámélet

1573 a „reklámélet“ az egyetlen magyar szaklap szerkeszti: balogh sándor, előfizetési ára évi 530 lei kiadóhivatal: budapest, v. kerület lipóci-körut 9. szám

Figyelem! Nem minden konzervatív... OLLA GUM...? OLLA ne fogadjon el „Olla“ helyett illány utánpótlásokat.

9.40: Közvetítés Madridból, 11.20: Rádiózenekar, 12: Tánclemezek, -Deutschlandsender, 7.05: Torna, 7.15: Könnyű zene, 1: Fuvószena, 3: Könnyű zene, 4.10: Ifjúsági műsor, 7.45: Orgonaszámok, 11.30: Hangverseny, 12-1.55: Ilja Livschakoff és zenekara, -Hamburg, 7: Torna, 1: Tarka műsor, 3.20: Zenés szórakoztató műsor, 8: Szórakoztató zene, 11.45: Táncczene, 1: Juan Llosas zenekara, 1.30: Glahé táncczenekar a Boccaccioból, -Milano, 12.30: Könnyű zene, 2.10: Könnyű zene, 3: Gramofon, 6.05: Táncczene, 9.50: Vigjáték, 10.30: Szimfonikus hangverseny, -Pozsony, 9.50: Gramofon, 10: Katholikus istentisztelet, 11: Prédikáció, 11.30: Mélyhegedűszámok, 12.05: Fürdőzenekar, 2.45: Gramofon, 6: Uszóverseny közvetítése, 6.45: Gramofon, 6.55: Magyar hírek, 7.40: Balogh M. Schumann „Carneval“-ját zongorázza, 11.30: Magyar hírek.

KÖNYVEK

Láthatatlan kaszánya. Közös erővel fegyverkeznek mindenütt és elfelejtik, mit jelenthet egy újabb világgégés. Százszorosán fontos, hogy a szellem embereket bren tartsák a világ lelkiismeretét. Magyar Elemé hatalmas műve élő lelkiismeret: háborus izgatók, szédeltgők, panamisták és egyéb politikai kalandorok bosszantására, gondolkodó, tisztességes emberek gyönyörűségére. Magyar Elemé, „Láthatatlan kaszánya“ c. regénye Kosmos-kiadásban, kitűnő kiállításban, 300 lapon 99 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál: Cluj. Kérje a Kosmos-kiadványok jegyzékét. A szerkesztőért: Dr. STAUBER JÁNOS felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóg csupán :-: szó 2 lei. :-: Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„Akác“ jellegre levél van a fiókkiadóban. 3690 TALIZMAN* jellegre levél van a fiókkiadóban, kérem azonnal átvenni.

HÁZASSÁG.

J. családból származó 22 éves árva-jeány, földművelő, ház, készpénz, üzlet, autogarage hozománnyal férjhezmenne. Osszeköttetést kikészítől Bizony Ferenc 15 éve fennálló házasságközvetítő irodája Timişoara, Reg. Maria 7. 3112

Keresem nem feltétlen vagyonos, de jócsaládból származó hölgy ismeretségét komoly házasság céljából. Nyugdíjkepes állásom, 15.000 lei havi fizetésem, félmilliót értékű vagyonom van. Csak teljes című leveleket „40 éves Dr.“ jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3712

ALKALMAZÁS.

Autóvillanyszerelő, ki akkumulátort javítását, dinamó tekercselését és autótöltés javítását önállóan vállalja, azonnali belépésre felvétetik. Mera autóbusszállalat, Str. Col. Paulian 10. 8769

MINDENEST, ügyes, megbízható felvez. Bdul. Dragalina 16., I. em., 9. ajtó, jelentkezni délután 3-5-ig. 8785

LAKÁS

Elsőrendű különbeáratu butoizott szoba fürdőszoba használattal két személynek is megfelelő, azonnal kiadó. Bövöbber Str. Marasesti 2, I. em., jobbra d. u. 6. p. 3777

ELLÁTÁS.

Radnei-ut közelében jó házikőztot keresek. Címeket a kiadóhivatalba kérek. 3772

VÉTEL ÉS ELADÁS

Kovácsszerszám eladó. Zrjancan Aurel, Agris 8. 3762

Pléh- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.

ARANYAT. ezüstöt, szőnyeret soha et nem ér magas árban veszünk Használja ki a kedvező alkalmat. Comisio“ Dácia kávéház mellett. 3651

NYÁRI KIARUSÍTÁS a Comisioa: Ebédlő modern komplett 4800-tól, Singer varrógépek 1300-tól, nálószoba 2500-tól, Zongora 12 500, ur szoba 6000 lei, 2 angol klubtőtel 1500 lei, salon garnitúra 3000 leittől, konyhakredencek 700, ezüst tárgyak 3.50 grja, perza szőnyegek, csillárok 50) le től, 3 ajtós tükris szekrény, gyermek ágyak, dísztárgyak, testméknyek. Zálogtárgyakra a legmagasabb árszereket csak az általunk képviselt tiúszorai zálogház folytöltia Meghosszabbításokat legolcsóbbban vállaltunk „COMISIO“ biz üzlet Bul Rez Maria 13. Dácia mellett. 4639 TEKINTSE meg okvetlen mindenki kitalatunkat

Fehér, nyomás nélküli tiszta csomagoló papír 5 kg-os csomagokban 70 leiért kapható az Aradi Közlöny főkiadóhivatalában

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépet tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában 100

Makulatura papir 5 kg.-os csomagokban 50 leiért kapható az Aradi Közlöny főkiadóhivatalában.

ELADO jófogalmu vendéglo és fúszerezlet betegségg miatt, házzal, teljes berendezéssel, Jó, torgalmas hely. - Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3733

KÜLÖNFÉLÉK.

Beraktározási raktárban mindenemü ingcságok julányosan beraktározhatók Str. Moise Nicoara 9-11. Olcsón eladó egy új teli háltőszoba, egy fehér leány szoba, egy rövid fűnom zongora, egy messziv tölgy komplett ebédli és egy tölgy szép üzleti berendezés, bármikor megtekinthető.

HIRDESSEN az 50 éve fennálló „Aradi Közlöny“-ben!

HUNGARIA Nagyszálloda BUDAPEST, a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcim: „HUNGARIOTEL“.